

Teksto suvokimo užduočiai atlikti skiriamos 25 minutės, teksto kūrimo užduočiai – 20 minučių.

TEKSTO SUVOKIMO UŽDUOTIS

Tuvė Janson

PASAKOJIMAS APIE NEMATOMĄ VAIKĄ

Vieną tamsų ir lietingą vakarą, susėdusi aplink stalą verandoje, šeima valė grybus. Stalas buvo apdengtas laikraščiais, viduryje stovėjo žibalinė lempa. Tačiau verandos kampai skendėjo tamsoje.

– Miu vėl prigrzybavo piengrybių, – pasakė tėtis. – Praėjusiais metais ji rinko musmires.

– Kitamet tikėsimės voveraičių, – tarė mama. – Ar bent ūmėdžių.

– Nebloga gyventi tikėjimu, – pasakė mažoji Miu ir sukikeno.

Stojo maloni tylą, visi darbavosi toliau.

Staiga sudzingsėjo lango stiklas, nieko nelaukdama į verandą įėjo Totikė ir nusipurtė nuo lietpalčio vandenį. Tada plačiau pravėrė duris ir pakvietė į vidų kažką, mirkstantį lietuje:

– Na, eikš, eikš.

– Ką čia atsivedei? – paklausė Muminukas.

– Tai Ninė, – atsakė Totikė. – Mažylė, vardu Ninė. – Ji vis dar laukė, pravėrusi duris. Niekas nepasirodė.

– Ką gi, – pasakė Totikė ir gūžtelėjo pečiais. – Tegu stypso lietuje, jeigu tokia drovi.

– Bet ar ji nesušlaps? – susirūpino Muminuko mama.

– Nežinau, ar tai labai svarbu, kai esi nematomas, – atsakė Totikė, žengtelėjo prie stalo ir atsisėdo. Šeima kaip tik liovėsi valyti grybus ir laukė, kol bus paaiškinta smulkiau.

– Juk jūs žinot, kaip lengvai gali virsti nematomu, jeigu esi dažnai gąsdinamas, – pasakė Totikė ir suvalgė pumpotaukšlį, panašų į mielą sniego gniūžtelę. – Na taip, Ninę vis gąsdino tetulė, kuri ją augino, nors mažylė jai ir nepatiko. Mačiau tą tetulę. Ji pasibaisėtina. Ne pikta, tai būtų galima suprasti. Ji tikrai šalta tarytum ledas ir ironiška.

– Ką reiškia „ironiška“? – paklausė Muminukas.

– Na, įsivaizduok, tu užmini kazlėką, paslysti ir plojiesi užpakaliu ant nuvalytų grybų, – ėmė aiškinti Totikė. – Žinoma, tavo mama turėtų supykti. Net ne, ji nepyksta. Ji tik abejingai ir paniekinamai sako: „Suprantu, tu šitaip įsivaizduoji šokius, bet būčiau labai tau dėkinga, jei tam pasirinktum ne maistą“. Šitaip ar panašiai.

– Fe, kaip bjauru, – tarė Muminukas.

– Taip, argi ne? – sutiko Totikė. – Toji tetulė kaip tik šitaip ir elgėsi. Ji buvo ironiška nuo ryto iki vakaro, ir galų gale mažylė ėmė blukti ir darytis nematoma. Penktadienį jos visiškai nebesimatė. Tetulė atidavė ją man, pareiškusi, kad neįstengia prižiūrėti giminaičių, kurių net nemato.

– O ką tu padarei tetulei? – paklausė Miu, iš nuostabos išsproginusi akis. – Davei pylos?

– Pyla nepadedą ironiškiems žmonėms, – tarė Totikė. – Aš išsivedžiau Ninę. O dabar atvedžiau pas jus, kad vėl padarytumėt ją matomą.

Akimirką viešpatavo tylą. Tik lietus barbeno į verandos stogą. Visi žiūrėjo į Totikę ir mąstė.

– Ar ji kalba? – paklausė tėtis.

– Ne. Bet tetulė parišo jai po kaklu varpelį, kad žinotų, kur mažylė yra.

Totikė atsistojo ir vėl pradare duris.

– Nine! – sušuko ji į tamsą.

Drėgnas ir šaltas rudens oras plūstelėjo į verandą, ir šviesos stačiakampis nusidriekė ant šlapios žolės. Po valandėlės lauke suskimbčiojo varpelis – garsas neryžtingai pakilo laipteliais ir nutilo. Virš grindų, ore, ant juodo kaspino kabojo sidabrinis varpelis. Matyt, Ninės kakliukas buvo labai plonas.

– Štai, – pasakė Totikė, – dabar čia nauja tavo šeima. Jie kartais juokingi, bet iš esmės visai neblogi.

– Duokit vaikučiui kėdę, – paliepė tėtis. – Ar ji moka valyti grybus?

– Nieko apie Ninę nežinau, – tarė Totikė. – Aš ją tik atvedžiau. O dabar man metas tvarkyti kitus reikalus. Užbėkit kokią dieną papasakoti, kaip sekasi. Na, likit sveiki.

1. Kuriuo metų laiku vyksta veiksmas? Atsakymą pagrįsk.

(1 taškas)

2. Kokių grybų pririnko Miu?

- A Musmirių.
- B Voveraičių.
- C Ūmėdžių.
- D Piengrybių.

3.1. Ištraukos pradžioje vaizduojama Muminukų šeima. Kokie šios šeimos narių santykiai?

(1 taškas)

3.2. Nurodyk du dalykus, kurie pagrįstą Tavo nuomonę.

1) _____
(1 taškas)

2) _____
(1 taškas)

4. Kas nustebino Muminukų šeimą?

- A Kad Miu vėl pririnko netinkamų grybų.
- B Kad Totikė apsilankė tokį vėlų metą.
- C Kad kita viešnia taip ilgai delsia užėti.
- D Kad kita viešnia yra nematoma.

5. Kodėl Totikė atkakliai neįkalbinėja nematomos mažylės užėti į vidų?

(1 taškas)

6. Kodėl Ninė tapo nematoma?

(1 taškas)

7. Kokia galėtų būti žodžių „ėmė blukti ir darytis nematoma“ perkeltinė prasmė?

(1 taškas)

8. Kas tekste laikoma didesniu blogiu – pyktis ar ironija?

_____ (1 taškas)

9. Kaip Tu paaiškintum, ką reiškia būti ironiškam?

_____ (1 taškas)

10. Kodėl Totikė neišbarė tetulės?

_____ (1 taškas)

11. Ką, Tavo manymu, turėtų daryti šeima, kad Ninė vėl taptų matoma?

_____ (1 taškas)

12. Kaip manai, ar jiems pavyks padėti Ninei vėl tapti matoma? Remdamasis tekstu, išsamiai paaiškink, kodėl taip manai.

_____ (2 taškai)

TEKSTO KŪRIMO UŽDUOTIS

Perskaityk pateiktus teksto fragmentus. Sukurk trūkstamas pasakojimo vietas. Pasistenk papasakoti nuotaikingai ir vaizdžiai. Sugalvok pasakojimo pavadinimą.

_____ (Pavadinimo vieta)

Sumanėme kartą su sesute prausti mūsų Rikį, didžiulį gauruotą senbernarą. Kieme užpylėme ant jo tris kibirus vandens, apibarstėme skalbimo milteliais ir trinkome, kol milteliai išputojo. Rikis atrodė apgailėtinais. (Aprašyk šunį) _____

.....

Kurį laiką Rikis buvo labai klusnus. Tačiau, kai pradėjo graužti akis, jis neteko kantrybės, pasimuistė ir _____

.....